

C191 – CUL19

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2005-2006

23 maart 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR CULTUUR, JEUGD, SPORT EN MEDIA

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Steven Vanackere tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de organisatie van het interbibliothecair leenverkeer in penitentiaire instellingen	1
Vraag om uitleg van de heer Jos Stassen tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de gevolgen van de nieuwe wet op het statuut van de vrijwilliger voor het jeugdwerk en voor de sociaal-culturele sector	5
Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over een structurele financiering voor interculturele projecten zoals de Roma in Antwerpen	10

Waarnemend voorzitter: de heer Werner Marginet, ondervoorzitter

Vraag om uitleg van de heer Steven Vanackere tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de organisatie van het interbibliothecair leenverkeer in penitentiaire instellingen

De voorzitter: De heer Vanackere heeft het woord.

De heer Steven Vanackere: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, sommige vragen zijn echt uit het leven gegrepen. Ik zal u iets vertellen en u hopelijk laten aanvoelen dat de kwestie mij nogal ter harte gaat. Het verhaal gaat over een gedetineerde in de gevangenis van Merksplas. Dat is wellicht relevant, want de gevangenis bevindt zich in een gemeente die niet over een bijzonder grote bibliotheek beschikt. Sommige andere gevangenissen zoals die van Sint-Gillis kunnen samenwerken met een lokale bibliotheek omdat ze groter zijn.

Een man schreef me een briefje vanuit de gevangenis. Hij was aan de hand van een interview te weten gekomen dat ik het met Bart Demyttenaere had gehad over zijn boek 'In vrije val – Armoede in België'. Hij wilde graag dat boek te pakken krijgen, maar dat lukte hem niet in de gevangenis. Hij schreef mij daarom een briefje met veel hoofdletters en vol ontzag om te vragen of hij via mij aan het boek kon geraken. Mijn medewerker stelde voor om te verwijzen naar het bestaan van het interbibliothecair leenverkeer. Gelukkig vroeg ik hem of hij wel zeker was dat het interbibliothecair leenverkeer ook in de gevangenissen geldt. Wij zijn het gewoon om te kunnen genieten van dit leenverkeer. Als we een gewenst boek niet vinden in de bibliotheek van bijvoorbeeld Neder-over-Heembeek, vertelt men ons minstens dat we het een paar dagen later kunnen ophalen. In de gevangenis blijkt dat niet mogelijk te zijn.

Ik ben dit te weten gekomen door 'De Rode Antraciet' te contacteren, een vzw die vorming, cultuur en sport aanbiedt aan gedetineerden. De vereniging heeft van de gelegenheid gebruik gemaakt om me wegwijs te maken. Zij liet me verstaan dat het niveau van gevangenisbibliotheken over het algemeen bedroevend laag is: te kleine lokalen, een geringe toegang, weinig of geen opgeleid personeel, verouderde,

versleten, onaangepaste collecties met onaantrekkelijke bruینگekafte boeken zoals in de jaren vijftig: vaak afdankertjes van andere bibliotheken of boeken uit allerhande schenkingen. Het is geen omgeving waar iemand de vraag naar informatisering, laat staan naar leenverkeer met andere bibliotheken, moet stellen.

Mijnheer de minister, ik moet hier, in deze commissie, niet uitweiden over het enorme belang van een goed lecturaanbod voor de reïntegratie in de samenleving van ex-gedetineerden. Ik betwijfel of de huidige bibliotheekvoorzieningen daar vandaag voldoende toe bijdragen.

In 2000 werd nochtans, in opdracht van mevrouw Vogels, een strategisch plan opgesteld door de interdepartementale commissie Hulp- en Dienstverlening aan gedetineerden. Dat strategisch plan zou trouwens een opvolger zijn van andere initiatieven die onder de vorige regeringen werden gelanceerd. In het plan van 2000 wordt de uitbouw van een degelijke lectuur- en informatievoorziening in de vorm van een gevangenisbibliotheek, als een belangrijk actiepunt naar voren geschoven.

Volgens het plan moet dit gerealiseerd worden in samenwerking met de openbare bibliotheeksector. Dat lijkt me nogal wies, want het is niet eenvoudig om een goede gevangenisbibliotheek te maken. Er is niet veel geld, er is ongetwijfeld een tekort aan boeken en er is te weinig buretica. Ook is er een tekort aan personeel. Er zouden ook problemen zijn met betrekking tot de noodzakelijke beveiliging. De doelgroep is divers naar taal en men moet rekening houden met het verloop in de populatie.

– *De heer Dany Vandebossche treedt als voorzitter op.*

Er is geen trouw cliënteel, wat in een lokale bibliotheek wel het geval is. Ik verwijs hiermee naar de noodzakelijke ambitie die er moet zijn bij gevangenen om zo'n periode in hun leven aan te grijpen om opnieuw te starten. Het kan niet de bedoeling zijn dat ze deel blijven uitmaken van de gevangenisgemeenschap. Het is logisch dat er veel verloop is.

Dat alles betekent dat gevangenisbibliotheken bij uitstek baat zouden hebben bij samenwerking met

andere bibliotheken, bijvoorbeeld door een verbinding on line met een catalogus van een openbare bibliotheek of een provinciale centrale catalogus. Dat vergt een goede informatica- en communicatie-uitrusting. Ik verneem dat veiligheidsvoorschriften dat vaak in de weg staan. Ik heb wat moeite om dat te begrijpen, maar misschien kan het me worden uitgelegd.

Het decreet op het lokaal cultuurbeleid van 2001 bepaalt dat provinciale overheden zich moeten bezighouden met het 'streekgericht bibliotheekbeleid'. Het coördineren van het interbibliothecair leenverkeer is één van de specifieke opdrachten.

In de provincie Antwerpen heeft dit geleid tot de oprichting van een provinciaal bibliotheekcentrum dat onder meer samen met De Rode Antraciet ijvert voor goed uitgeruste bibliotheken in de gevangenis- en vooralsnog heeft dit blijkbaar nog niet geleid tot echt wezenlijke verbeteringen in de toestand van de gevangenisbibliotheken in de provincie Antwerpen.

Mijnheer de minister, wat is de stand van zaken in de andere provincies? In Antwerpen is er blijkbaar een platform dat daaraan werkt. Hoe gaat de VGC in Brussel om met de opdracht die ze van het decreet betreffende het lokaal cultuurbeleid kreeg met betrekking tot dat specifieke probleem? Wordt er daarbij ook aandacht besteed aan de uitbouw en verbetering van de gevangenisbibliotheken op het eigen grondgebied? Wat wordt er gedaan om het interbibliothecaire leenverkeer ook in de gevangenis toe te passen? Is er de laatste 6 jaar eigenlijk vooruitgang geboekt? Wat zijn de resultaten van de sinds 2000 geleverde inspanningen, en hoe volgt en stimuleert u dit?

De voorzitter: Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans: Ik wil de heer Vanackere bedanken voor deze informatie. Ik was hiervan niet op de hoogte. Ik wil er wel op wijzen dat in de gevangenis zeer nauwlettend wordt omgesprongen met pc's en internetverbindingen, vanuit het oogpunt van de veiligheid. Ik weet dus niet of we de oplossing in die richting moeten zoeken. Het lijkt me echter wel aan te raden dat de bibliotheken onderling rechtstreeks zouden kunnen communiceren.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, als minister van Cultuur vind ik het

uiteraard belangrijk dat zo veel mogelijk mensen een vlotte toegang hebben tot een uitgebreid leeturaanbod. Ik meen me te herinneren in 2000 te hebben verklaard dat dit ook zou moeten kunnen worden verwezenlijkt voor gedetineerden.

In het Strategisch Plan Hulp- en Dienstverlening aan gedetineerden wordt in de uitbouw van een dergelijke literatuurvoorziening in gevangenisbibliotheken voorzien. Ook de recente basiswet betreffende het gevangeniswezen erkent dat aan gedetineerden de mogelijkheid moet worden gegeven een beroep te doen op bibliotheekvoorzieningen.

Binnen het Vlaamse cultuurbeleid beschikken we sinds enkele jaren over twee instrumenten die worden ingezet om deze dienstverlening mee te verwezenlijken. In 2001 en 2002 hebben we experimenteel een aantal projecten ad hoc ondersteund. Dit is de basis geweest voor een meer structurele aanpak.

Een eerste instrument is de vormingsinstelling voor gedetineerden De Rode Antraciet, die sinds 2004 structureel wordt gesubsidieerd op basis van het decreet inzake het sociaal-cultureel volwassenenwerk. De opdrachten van De Rode Antraciet hangen nauw samen met de verwezenlijking van het strategisch plan, en meer bepaald van het operationeel plan Cultuur en Sport. In dit operationeel plan worden onder meer acties geformuleerd op het vlak van vorming, ontspanning en leetuur- en informatievoorziening. Een van de doelstellingen is het voorzien in een toegankelijke bibliotheekvoorziening in de gevangenis. Deze doelstelling kan onder andere worden gerealiseerd in samenwerking met het reguliere bibliotheekwerk door het onderhouden van wisselcollecties.

In het beleidsplan van De Rode Antraciet, dat aansluit bij de voornoemde strategische en operationele plannen, worden de krachtlijnen van het operationeel plan verder geconcretiseerd. Op basis van dat beleidsplan wordt deze organisatie gesubsidieerd. De Rode Antraciet ijvert voor toegankelijke gevangenisbibliotheken, namelijk bibliotheken die gebruiksvriendelijk, goed uitgerust en professioneel gerund zijn en over systematisch geactualiseerde collecties beschikken. Er worden in het beleidsplan onder meer doelstellingen geformuleerd met betrekking tot de netwerksamenwerking met de betrokken actoren op alle niveaus, het onderhouden van contacten met de provincies en de opname van de gevangenisbibliotheken in het netwerk van de reguliere openbarebibliotheekvoorzieningen via lokale bibli-

otheekfunctionarissen en de betrokken provinciale diensten.

Op basis van het nu ingediende beleidsplan 2006-2009, werd er voor deze beleidsperiode een bedrag van 687.000 euro vastgelegd. Daar De Rode Antraciet een landelijke vormingsinstelling is, wordt ze verondersteld een werking uit te bouwen in alle Vlaamse gevangenissen.

Een tweede instrument is het decreet van 13 juli 2001 betreffende het lokaal cultuurbeleid, waarin aan de provinciebesturen een aantal taken in verband met het streekgerichte bibliotheekbeleid worden toevertrouwd. Punt 9 van artikel 13 van het decreet heeft het over 'samenwerkingsprojecten opzetten en realiseren tussen bibliotheken en culturele of andere instellingen en organisaties, onder meer met betrekking tot doelgroepenwerking en publiekswerking'. Met 'doelgroepenwerking' bedoelt de decreetgever onder meer de werking ten behoeve van gedetineerden.

Zoals u weet, wordt dit decreet momenteel geëvalueerd. De provincies West-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en Antwerpen, net als de Vlaamse Gemeenschapscommissie, ondersteunen in dit kader in een of andere vorm bibliotheekwerkingen in gevangenissen. In West-Vlaanderen wordt de bibliotheekwerking in de gevangenis van Brugge ondersteund door middel van een samenwerkingsverband tussen het penitentiair complex, de provincie, de stedelijke bibliotheek en de Vlaamse Gemeenschap. In de gevangenis van Leuven verloopt het leduuraanbod via een on-lineverbinding met de bibliotheek van Leuven. De VGC geeft in Brussel ondersteuning aan de gevangenis van Sint-Gillis. In de provincie Antwerpen worden vanaf eind 2005 de gevangenissen van Antwerpen, Mechelen en Turnhout ondersteund. De bibliotheken van de Noorderkempen werken momenteel onder begeleiding van De Rode Antraciet een beleidsplan uit voor de provincie om de ondersteuning van de bibliotheekwerking in de gevangenissen van de Noorderkempen nog meer vorm te geven.

De heer Steven Vanackere: Merksplas is inderdaad in de Noorderkempen.

Minister Bert Anciaux: Inderdaad. Ik ken Merksplas. Ik ben er meermaals geweest. Ik ben erg actief geweest als advocaat en had daar veel cliënten. Ik heb een groot gedeelte van mijn leven doorgebracht in

een andere gevangenis in die streek, met name in het Klein Seminarie te Hoogstraten. In zijn schriftelijke vraagstelling heeft de heer Vanackere niet naar de gevangenis van Merksplas verwezen. Ik heb het hier over de Noorderkempen, en Merksplas maakt daar natuurlijk deel van uit. De gevangenis van Merksplas heeft de voorbije tien jaar onvoorstelbare veranderingen ondergaan. Er doen zich nog steeds heel wat problemen voor. Het gaat hier evenwel om een zeer belangrijke gevangenis, waar onder meer psychiatrische patiënten verblijven.

In de provincies Limburg en Oost-Vlaanderen bevinden we ons nog steeds in de onderhandelingsfase. De Rode Antraciet, de provinciebesturen, de lokale bibliotheken en de gevangenissen voeren gesprekken. Deze gesprekken zijn nog niet afgerond en hebben nog niet tot een concrete uitwerking geleid.

Aangezien de Rode Antraciet voor de verwezenlijking van het operationeel plan instaat, moet deze organisatie in eerste instantie een goed zicht krijgen op wat al wel en wat nog niet is gerealiseerd. Om dit inzicht te verwerven, organiseert de Rode Antraciet, in samenwerking met de Vlaamse Gemeenschap, op 12 mei 2006 een studiedag. Tijdens die studiedag zal een stand van zaken worden opgemaakt. De deelnemers zullen trachten een blik op de nabije toekomst te werpen. Ze zullen nagaan welke doelstellingen nog moeten worden verwezenlijkt, wie voor de uitvoering bevoegd is en wat de mogelijke knelpunten en uitdagingen zijn. Verder zullen tijdens deze studiedag een aantal good practices worden gepresenteerd. We mogen immers niet vergeten dat die good practices wel degelijk bestaan. Het doel van de studiedag is om, vertrekkend van een stand van zaken, een aantal prioriteiten vast te leggen en een pad voor de toekomst uit te tekenen.

Om de vooropgestelde doelstellingen te kunnen realiseren, moeten natuurlijk een aantal randvoorwaarden vervuld zijn. Een van die randvoorwaarden is de aanwezigheid van een voldoende groot draagvlak binnen de gevangenissen zelf. De Rode Antraciet zal dan ook alle personen die op een of andere wijze bij het gevangenisbibliotheekwezen zijn betrokken, op deze studiedag uitnodigen. Enkel door middel van een wederzijdse dialoog kan een groot en degelijk draagvlak ontstaan. De studiedag kan hiertoe de nodige impulsen geven.

Voor de verwezenlijking van degelijke leduur- en informatievoorzieningen binnen de gevangenissen is

de medewerking en de goodwill van heel wat actoren nodig. Een goede samenwerking met de bibliotheken buiten de muren is onontbeerlijk. Op dit vlak ontmoeten onze twee instrumenten elkaar. De huidige afstemming tussen de twee evaluatietrajecten is een belangrijke factor voor mogelijke beleidsmaatregelen. Zoals ik daarnet al heb verklaard, is het niet eenvoudig om binnen een gevangeniscontext een goede bibliotheek op poten te zetten. We moeten rekening houden met de veiligheidsvoorschriften. De doelgroep is erg divers, en de infrastructuur is vaak zeer onaangepast. Deze opmerkingen gelden uiteraard ook voor de door de heer Vanackere aangehaalde gevangenissen.

Hoewel de bibliotheekvoorzieningen in de penitentiaire sector nog verre van ideaal zijn, worden heel wat inspanningen geleverd en is sinds 2000 al een en ander gerealiseerd. Mijn administratie volgt, onder meer door de rapportering over de werkzaamheden van de Rode Antraciet, de evaluatie van het decreet op het lokaal cultuurbeleid en de medewerking aan de voorbereidingen van de reeds vermelde studiedag, de werkzaamheden en de evoluties met betrekking tot deze problematiek van nabij op. De opvolgings- en evaluatierapporten van het Vlaams strategisch plan vormen een goede maatstaf voor de evoluties terzake.

Tijdens het lezen van de schriftelijke vraag van de heer Vanackere heeft de analyse van de Rode Antraciet me zorgen gebaad. De Rode Antraciet geeft een hele resem opmerkingen over de huidige werking. We zouden hieruit kunnen afleiden dat er nog niets is gebeurd. Ik hoop dat mijn antwoord dit enigszins heeft rechtgezet. Ik ben me ervan bewust dat het allemaal nog jaren zal vergen. We hebben een goede snelheid bereikt. Wat mij betreft, kan er gerust nog een tandje worden bijgestoken. Ik wil, vanuit de Vlaamse Gemeenschap, gerust een bijkomende financiële bijdrage leveren. De voorwaarde is natuurlijk dat ik over plannen en initiatieven beschik om die extra bijdrage te verantwoorden.

De twee bestaande initiatieven, gebaseerd op het decreet betreffende de vormingsinstellingen en het sociaal-cultureel werk en op het decreet op het lokaal cultuurbeleid, vormen de nodige decretale instrumenten om onze doelstellingen te realiseren. In mijn ogen passen deze initiatieven ook binnen de beleidsprioriteit om zoveel mogelijk mensen te bereiken en te laten participeren. Indien nodig, zal ik hiervoor meer mensen vrijmaken. Ik ben echter van

mening dat de twee bestaande instrumenten tot echte resultaten moeten leiden. Dit gebeurt reeds op heel wat terreinen.

De voorzitter: De heer Vanackere heeft het woord.

De heer Steven Vanackere: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik wil er evenwel nog een opmerking aan toevoegen. Dit is een gelegenheid voor de provincies om hun taak ten volle uit te oefenen. Dit mag in dit debat toch nog eens worden benadrukt. Bepaalde gevangenissen zijn in steden gesitueerd. De lokale bibliotheken aldaar zijn perfect in staat om een relatie met de gevangenis en zijn populatie op te bouwen. In gemeenten als Merksplas is de lokale bibliotheek niet uitgerust om als steunpijler van dit beleid te functioneren. De provincies hebben op dat vlak een taak te vervullen. Ik ben blij dat veel provincies daarmee bezig zijn. Het is jammer dat Oost-Vlaanderen en Limburg daarin vooralsnog achterwege blijven.

Ik heb nog een tweede opmerking. Ik nodig de minister uit om streng te zijn. Ik waardeer dat hij de geleverde inspanningen in de verf zet, maar ik vind wel dat het sneller moet kunnen. Men heeft het over de veiligheid. Als een gevangene bijvoorbeeld het boek van Bart Demyttenaere wil en er ook de titel van kent, dan kan men toch een fiche laten invullen en dan een tussenpersoon dat boek op internet in de databanken laten opzoeken? Het is niet nodig om gevangenen toegang tot internet te geven om hen te laten genieten van het rijke bibliotheekaanbod in Vlaanderen. Zo'n aanpak kost niet veel geld.

Ik ben blij dat er een studiedag wordt georganiseerd over deze kwestie. Ik hoop dat de minister de kans krijgt om bij die gelegenheid aan te dringen op grote vooruitgang. Het moet gewoon gebeuren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jos Stassen tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de gevolgen van de nieuwe wet op het statuut van de vrijwilliger voor het jeugdwerk en voor de sociaal-culturele sector

De voorzitter: De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik spreek de minister aan als minister van Jeugd, maar ook als minister van Cultuur en Sport die betrokken partij is bij een aantal federale dossiers over vrijwilligerswerk in deze sectoren. Natuurlijk is het goed dat er een wettelijk statuut komt voor de vrijwilligers, al moet de wet nog worden uitgevoerd. En wat dat laatste betreft, rijzen er problemen. Federaal minister Demotte is verantwoordelijk voor de uitvoering ervan. Een indrukwekkende reeks van organisaties heeft hem daarover al aangeschreven: de Federatie van Organisaties voor Volksontwikkelingswerk (FOV), de sociaal-culturele werkgeversorganisatie VVSG, de Vlaamse Jeugdraad, de Vlaamse Sportfederatie, de Vereniging van Vlaamse Cultuurcentra, de Vereniging Vlaamse Jeugddiensten en Consulanten (VVJ), enzovoort.

Ze hebben hun bezorgdheid uitgedrukt, op basis van een analyse die ze bij twee gerenommeerde juristen hebben besteld. Die juristen hebben de gevolgen van de toepassing van de wet van 3 juli 2005 geanalyseerd in een tekst van 34 bladzijden. Hun analyse komt erop neer dat de uitvoering van de goedbedoelde wet tot problemen zal leiden. In de Kamer is al enkele keren sussend gezegd dat men bij de toepassing van de wet 'mild' zal zijn. Dat neemt het probleem echter niet weg. De minister is vroeger al geconfronteerd met het verzekeringsprobleem van de Federatie voor Open Scouting (FOS). Toen was van een milde toepassing geen sprake: de verzekeringswetgeving is toen gewoon toegepast. En dat is ook de standaardprocedure.

Men zegt me dat zelfs grote organisaties het moeilijk zullen hebben om de wet toe te passen. Ik heb het dan nog niet over kleinere organisaties of feitelijke verenigingen. Als twintig mensen van een vereniging een verzekering afsluiten, maar de eenentwintigste doet dat niet, dan zal die laatste opdraaien voor de kosten. Dat zeggen de juristen ons. Zij denken dat de wet tot kafkaïaanse toestanden zal leiden.

Mijnheer de minister, de hogervermelde organisaties pleiten er daarom voor om een nieuwe wet te maken.

Ze willen zich niet laten paaien door de beloftes om de wet mild toe te passen. Ik vraag u, als minister van Jeugd, Cultuur en Sport, uw invloed aan te wenden. U deelt mijn zorg om enerzijds het statuut en anderzijds de uitvoerbaarheid van het systeem binnen de domeinen waarvoor u verantwoordelijk bent. Wij zijn daarbij slechts het lijdend voorwerp – of het meewerkend voorwerp als er ooit een stemming over is gehouden.

Mijnheer de voorzitter, ik weet dat dit een federale materie is, maar ze heeft erg veel gevolgen voor alles waar wij in deze commissie mee bezig zijn, en waar de minister voor verantwoordelijk is. Het gaat om duizenden mensen, en het zal dan ook tot problemen leiden. Ik neem trouwens aan dat de mensen van het bureau een correcte analyse hebben geschreven, waarop we ons kunnen baseren. Het heeft dus vooral te maken met de aansprakelijkheid, zoals altijd als het over verzekeringen gaat. Om iets te organiseren moet er een organisatienota worden opgesteld. Ook de uitvoering daarvan zal tot heel wat problemen leiden.

Dat zijn de twee grootste problemen, maar er zijn er nog andere. Sowieso zal de regeling leiden tot een 'verpaperassisering' – als dat woord bestaat – van de sector. Als we een quiz willen organiseren, zullen we ons moeten verzekeren via een feitelijke vereniging of zo. Als we een kleine organisatie zijn, dan kan dit zelfs leiden tot de ontbinding ervan. Denk maar aan de gebeurtenissen bij de FOS. Dat moeten we tot elke prijs vermijden. Het statuut is een goede zaak, maar de uitvoering ervan is een probleem.

Mijnheer de minister, bent u het eens met deze analyse, die toch ernstig is opgemaakt? Deelt u de zorg van al die organisaties? Kunt u er iets aan doen? Wat zult u doen om ervoor te zorgen dat die wetgeving niet wordt uitgevoerd? Ook als die uitvoering mild zal zijn, is er een probleem, want juist dat kan tot nog grotere problemen leiden. Ik hoop dat we samen tot een oplossing kunnen komen om een wet op het statuut van de vrijwilliger uitgevoerd te krijgen, maar dan zonder dat het leidt tot deze problemen.

De voorzitter: De heer Marginet heeft het woord.

De heer Werner Marginet: Mijnheer de voorzitter, ik sluit me aan bij de woorden van de heer Stassen. Het statuut heeft inderdaad lang – te lang – op zich laten wachten. Het zit bovendien vol onvolkomenheden, en vooral vol administratieve rompslomp. Dat kan

volgens mij voor heel wat kleine organisaties nefast zijn. Eventueel geven ze er zelfs de brui aan.

De protesten van de afgelopen weken aan het federaal parlement en op diverse plaatsen in grote Vlaamse steden waren een eerste signaal. Ik hoop dat het bij dat ene signaal kan blijven. Ik sluit me dan ook aan bij de vraag om te proberen er iets aan te doen op federaal niveau.

De voorzitter: De heer Vanackere heeft het woord.

De heer Steven Vanackere: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Poleyn zal zo dadelijk een aantal overwegingen geven, maar ik wil er alvast op wijzen dat de heer Stassen hier de indruk geeft dat de wet aangepast moet worden. Onze minister wordt daarbij als lobbyist van het Vlaamse verenigingsleven verwezen naar minister Demotte.

Mijnheer Stassen, ik heb begrepen dat de wet niet het eerste probleem is, maar wel de daaraan gekoppelde uitvoeringsbesluiten. We kunnen onze minister zeggen dat we hopen dat hij de kampioen van het verenigingsleven wil zijn, en we kunnen hem erop wijzen dat er op het federale niveau zorgwekkende dingen aan de gang zijn die de verenigingen zuurstof dreigen te ontnemen, maar de hond ligt gebonden bij de uitvoeringsbesluiten. Het gaat in het bijzonder om het hele verzekeringstechnische kluwen. We moeten vaststellen dat het ook kan zonder de paperassen waarover u het hebt, door middel van een interpretatie, die trouwens perfect in een koninklijk besluit kan worden gegeven. Het is een kwestie van interpretatie van de wet.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik sluit me aan bij de vraag van de heer Stassen. Iedereen weet dat we vooral in Vlaanderen een heel sterk verenigingsleven hebben. Dat is juist wat ons uniek maakt tegenover het buitenland. Heel veel mensen zetten zich belangeloos in voor het plezier of om gewoon samen iets te organiseren. Daarom is een betere bescherming van de mensen die in de verenigingen actief zijn, de vrijwilligers, belangrijk. Ook CD&V heeft indertijd een voorstel gedaan voor een statuut, met een betere bescherming en duidelijkheid over de aansprakelijkheid tot doel.

Nu de wet en de uitvoeringsbesluiten in aantocht zijn, is het heel belangrijk in het achterhoofd te hou-

den dat ze een meerwaarde moeten bieden. Ze blijken echter een zware administratieve last te leggen op de organisaties. Zo wordt nadrukkelijk gewezen op de organisatienota. Mevrouw D'hondt heeft er vorige week vragen over gesteld aan de federale ministers, teneinde de interpretatie ervan in te perken. Ik ben het ermee eens dat die in de toekomst heel duidelijk moet worden, zodat de verzekeringssector niet te veel voorwaarden met betrekking tot die organisatienota kan opleggen. Voorlopig is het niet de bedoeling dat het schriftelijk gebeurt van persoon tot persoon, maar de verzekeringen zouden die voorwaarde kunnen stellen. Dat kan niet de bedoeling zijn.

Naast het probleem van de administratieve last is er ook vraag naar meer duidelijkheid en rechtszekerheid. Zoals het nu is, dreigt er veel onzekerheid te blijven bestaan, of zelfs gecreëerd te worden. In de analyse van het adviesbureau worden een aantal zaken duidelijk gesteld. Ook tijdens de acties van de Jeugdraad werd ernaar verwezen. Wanneer bijvoorbeeld een aantal leden van een bestuur dat voor een bepaalde organisatie verantwoordelijk is, toch de organisatienota tekent, dan worden ze beschouwd als niet-leden, want die nota primeert op het feit dat ze bestuurslid zijn. Daardoor zou het enige bestuurslid dat de organisatienota niet getekend heeft, alle verantwoordelijkheid krijgen, en dat terwijl in een vereniging normaal gesproken wordt uitgegaan van een gedeelde verantwoordelijkheid. Het zou spijtig zijn dat we terecht komen in situaties waarbij de solidariteit, een kenmerk van verenigingen, wordt doorbroken.

Het is blijkbaar evenmin duidelijk dat de arbeidswetgeving niet van toepassing is. Het zou echter niet mogelijk zijn om alle regels van rust- en arbeidstijd toe te passen op het verenigingsleven.

Mijnheer de minister, we moeten steeds blijven zeggen aan de federale overheid dat we een versterking willen van het vrijwilligerswerk en van het middenveld. We willen niet in een situatie verzeilen waarbij mensen het niet langer zien zitten om verantwoordelijkheden op te nemen, om iets te doen of om even in te springen bij een organisatie.

Ik sluit me daarom aan bij de vraag om voor al uw beleidsdomeinen, maar ook voor Onderwijs en Welzijn een duidelijk signaal te geven aan de federale regering dat we ijveren voor administratieve vereenvoudiging en voldoende duidelijkheid. Dat staatssecretaris Van Quickenborne die bevoegdheid heeft gekregen, mag niet symbolisch blijven. In de praktijk

moet ervoor worden gezorgd dat geen nieuwe planlast en administratieve overlast worden gecreëerd.

Ik ben ervan overtuigd dat onze federale collega's deze zaak zullen opvolgen. Als zou blijken dat de federale oplossing toch niet ideaal is, vraag ik aan de Vlaamse Regering om, bijvoorbeeld over een half jaar, eens te bekijken wat wij kunnen doen. Eventueel kunnen flankerende maatregelen worden genomen voor de zaken waarvoor Vlaanderen bevoegd is, maar hopelijk zal dat niet nodig zijn.

De voorzitter: Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ook onze fractie deelt deze bekommernis. Op dit moment is de situatie vrij onduidelijk. De wet is er, maar hoe zal hij worden uitgevoerd?

Ik ben de Vlaamse Jeugdraad dankbaar om zoveel werk af te leveren. De raad heeft een heel mooi stuk afgeleverd voor ieder van ons. Het is een advies, zelfs een juridisch advies. Alle andere verenigingen kunnen zichzelf erin herkennen. U kunt er heel veel concrete tips uit halen voor eventuele onderhandelingen met de federale overheid. Dat zal waarschijnlijk nodig zijn, want uw federale collega's staan veel verder van het verenigingsleven in Vlaanderen af dan wij en zeker dan u. Concreet onderhandelen is dus heel belangrijk.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, voorafgaand aan mijn antwoorden op de pertinente vragen, wil ik eerst het algemene kader schetsen. De vraag om een wettelijke omkadering van de vrijwilliger en het vrijwilligerswerk is erg oud. Vooral in de jaren negentig werd er door tal van sectoren en ook door politici gepleit voor een omvattend statuut. De vele en soms onverwachte sociaal-juridische en fiscale dimensies van zo'n statuut werden echter steeds duidelijker. Het bleek dat een sluitende en omvattende regeling niet zomaar uit de hoed kon worden getoverd.

Het wetgevende werk van de federale overheid hieromtrent moet in deze complexe context gesitueerd worden. Ik ben ervan overtuigd dat de betrokken parlementairen op een bijzonder ernstige en betrokken wijze de groei van deze wet hebben gerealiseerd. Elk van ons heeft een grote verantwoordelijkheid

gedragen. Tijdens de vorige federale legislatuur werd de Commissie van Sociale Zaken van de Kamer voorgezeten door de heer Joos Wauters. Over de partijgrenzen heen ijveren we allen voor een wettelijke regeling voor vrijwilligers.

De acties van de Vlaamse Jeugdraad zijn volkomen begrijpelijk – en ik kom er later op terug –, maar worden niet onvoorwaardelijk gesteund door alle sectoren van het vrijwilligerswerk. Ik wil er dan ook, met de gepaste nuance, voor waarschuwen om het kind niet met het badwater weg te gooien.

Als minister van en voor heel veel vrijwilligerswerk, wil ik voor deze beleidsuitdaging vier premissen formuleren. Ten eerste is er dringend nood aan een betere en meer omvattende wettelijke omkadering van het vrijwilligerswerk. Hierin moet er aandacht zijn voor zowel de regeling van aansprakelijkheid, de organisatie van vergoedingen en de enting op de arbeidswetgeving. Ten tweede moet deze omkadering meer rechtszekerheid bieden aan zowel de vrijwilligers als aan hun organisaties. Ten derde moet deze omkadering daarom helder, doorzichtig en toepasbaar zijn, zowel voor de grote bewegingen als voor de kleine, momentane vrijwilligersacties en zowel voor de vzw's als voor de tienduizenden feitelijke verenigingen. Ten vierde kunnen daarom deze wettelijke regeling en zijn operationalisering niet tot stand komen zonder een intensieve dialoog met alle betrokken actoren. Deze worden in overvloedige mate 'geregeld' door de gemeenschappen. Het is daarom vanzelfsprekend dat de gemeenschappen er van nabij bij betrokken worden. Ik zal alle maatregelen in dit verband toetsen aan deze premissen. Mijn evaluatie ervan en dus ook mijn antwoorden zijn hierop gebaseerd.

Mijnheer Stassen, ik beklemtoon wat ik in mijn inleiding stelde: er is zeker nood aan een wet die een aantal belangrijke aspecten van het vrijwilligerswerk regelt. Hierbij leg ik de nadruk op de wettelijke regeling van de vergoedingen en het ten volle regulariseren van de forfaitaire kostenvergoeding.

Daarnaast moet wettelijk worden verplicht -aan alle verenigingen, instellingen, enzovoort waar vrijwilligerswerk gebeurt- om de burgerlijke aansprakelijkheid van de vrijwilligers automatisch over te dragen aan de vereniging. Ik wil dit zo ondubbelzinnig mogelijk georganiseerd zien worden – uiteraard met uitzondering voor grove fouten en zo meer. Ik wil deze regeling even expliciet ook voor de feitelijke

verenigingen. Wij weten allemaal dat er in Vlaanderen tienduizenden feitelijke verenigingen werken met honderdduizenden vrijwilligers. Ook voor hen moet de wet een bescherming bieden. Het is voor mij geen alternatief om de aansprakelijkheid te regelen via de persoonlijke familiale polissen, want dat betekent immers opnieuw het individualiseren van de aansprakelijkheid en dat is absoluut ongewenst.

Deze wettelijke verplichting moet gebeuren op een haalbare en vlotte wijze. De wet introduceert hier de zogenaamde 'organisatienota'. Ik geef toe dat de wet hieromtrent nogal dubbelzinnig kan worden geïnterpreteerd en aanleiding zou kunnen geven tot een ongewenste, maar vooral ook een niet te realiseren administratieve last. Die moeten we absoluut vermijden.

Er is ook nog de wat onbestemde, maar erg belangrijke link met het arbeidsrecht. Uiteraard ben ik erg trots op de verwezenlijkingen van ons arbeidsrecht, maar ik heb twijfels over het 'zomaar' toepassen ervan op het vrijwilligerswerk. Vrijwilligers kunnen niet zomaar gelijkgesteld worden aan werknemers. Die aanpak zou ons vrijwilligerswerk helemaal kunnen vernietigen. Ik besef echter ook dat vrijwilligers vanzelfsprekend recht op bescherming hebben. Hier dringt zich een heel voorzichtige relatie op, die met een fijn weegschaaltje moet worden opgebouwd. Een te brutale en te snelle besluitvorming kan desastreuze gevolgen hebben!

Samengevat: de wet bevat heel wat kwaliteiten en biedt een wettelijke basis voor een aantal hoogst noodzakelijke regelingen, maar tegelijkertijd kan hij de doos van Pandora openen. Dat zal pas duidelijk worden als we zicht krijgen op de uitvoeringsbesluiten en de KB's die de concretisering van deze wet vorm zullen geven.

De analyse van de Vlaamse Jeugdraad is een radicaal doordacht en perfect legitiem worst-casescenario of de slechtst mogelijke invulling van de wet. De jeugdraad heeft de mogelijkheden geanalyseerd. Dit scenario is inderdaad mogelijk, ook al is dit het worst-casescenario.

De wet biedt naar mijn mening echter ook een voldoende basis voor goede praktijken. Ik apprecieer de kracht en duidelijkheid waarmee de Vlaamse Jeugdraad dit punt op de politieke en publieke agenda heeft gezet. Ik weet dat de frustratie die eruit sprak, ook bij vele andere actoren in Vlaanderen aan-

wezig is. En inderdaad, door een boodschap ongenueanceerd te brengen, klinkt men soms harder dan wanneer men een mooi, evenwichtig verhaal brengt. Wie ben ik echter om die praktijk te verwerpen?

Er werd me gevraagd wat ik zal doen om de wet aan te passen en de uitwassen tegen te gaan. In het algemeen worden me hier steeds meer vragen gesteld over de soms gammele relatie tussen federale wetten en de praktijk in de Vlaamse Gemeenschap. In steeds meer antwoorden word ik geconfronteerd met de nood aan oplapwerk en remediëren na de feiten. We delen terzake een grote frustratie. Dit fnuikt me echter niet in mijn handelingen. Reeds een jaar geleden formuleerden minister Vervotte en ikzelf een gezamenlijke opdracht tot een onderzoek over de mogelijke gevolgen van de wet inzake de verzekering van vrijwilligers en hun organisaties. Dit onderzoek is heel recentelijk afgerond. Ik kan nog niet uitgebreid op de resultaten ingaan, maar ik onthoud zeker al een aantal belangrijke conclusies, die ik nu even zal geven.

Heel wat organisaties zijn nu al verzekerd, maar ze zijn helemaal niet bekend met de kwaliteit van deze verzekeringen. Dit betreft uiteraard de omvang, maar ook de aard van de dekkingen. Dit betekent dat de wettelijke verplichting om een verzekering burgerlijke aansprakelijkheid voor de eigen vrijwilligers aan te gaan, helemaal niet volstaat. Het is minstens even belangrijk om ook de kwaliteit van die verzekeringen te benadrukken. Het onderzoek geeft geen aanbevelingen tot een collectieve polis op Vlaams niveau, zoals we toch hadden gevraagd, maar suggereert wel dat de lokale besturen zouden gaan naar dergelijke collectieve polissen. Het onderzoek beveelt vooral een grote alertheid en een duidelijke communicatie aan.

In het verlengde van dit onderzoek voorzien minister Vervotte en ikzelf samen in een strategie om de aanbevelingen ervan om te zetten in concrete informatie. Ook hier worden we echter beperkt door het feit dat concrete koninklijke besluiten, onder meer inzake de verzekeringen, er nog niet zijn. In dit verband hebben minister Vervotte en ik een brief gestuurd naar minister Verwilghen, die belast is met het concretiseren van het verzekeringsaspect van de wet betreffende de vrijwilligers. In deze brief hebben we nadrukkelijk gevraagd om, voorafgaand aan de besluiten, een intensieve communicatieronde met de gemeenschappen te organiseren. Tot op heden heb ik nog geen antwoord ontvangen, maar ik beloof u dat wij dit niet koud laten worden. Door dit onderhoud willen

we heel duidelijk de inhoud van dit koninklijk besluit beïnvloeden in de richting die ik zonet heb geschetst.

Vervolgens werd me gevraagd of ik bereid ben om bij de minister van Sociale Zaken aan te dringen op aanpassingen, zoals gevraagd door de Vlaamse Jeugdgraad. Zoals ik al zei: het is niet zozeer de wet, maar wel de vertaling ervan in uitvoeringsbesluiten en bijhorende KB's die voor een erg grote bedreiging kan zorgen. Ik moet me terzake dus richten tot de verschillende betrokken ministers. Ik moet me richten tot minister Demotte voor de wet op zich en de bijhorende uitvoeringsbesluiten. Ik moet me ook richten tot minister Verwilghen voor de concretisering van de aansprakelijkheid en de verzekeringen. Ik moet me richten tot diverse ministers voor de integratie van deze wet in de arbeidswetgeving en de wetgeving inzake uitkeringsgerechtigden, de kostenregelingen, enzovoort.

U voelt aan dat ik dreig te belanden in een rol van permanente brandweerman voor kreupele of bedreigende bezigheden van federale regelgevers. Ik besef dat wat ik hier zeg tegen me kan worden gebruikt, maar het is wel zo. Ik stelde dit al heel duidelijk in mijn inleiding op dit antwoord. Ik verwijs eveneens naar diverse eerdere vragen in deze commissie over de billijke vergoeding en SABAM, over de fiscale aftrekbaarheid in de kinderopvang en bij jeugd- en sportverenigingen, en nu ook recent inzake de gevolgen van een algemeen rookverbod voor de jeugdhuisen, de veiligheid van speeltuigen, enzovoort. Dan vergat ik nog de ambulante handel en sommige regels inzake hygiëne bij een pannenkoekenslag en pensenkermissen.

Geachte leden, de pertinentie en relevantie van deze vragen zijn erg groot. Ik zal als minister van Cultuur, Jeugd en Sport blijven ijveren om ondoelmattige, onnodige en soms ook onvolkomen wetten en regels te bestrijden. Dat kost mij en vooral ook mijn administratie erg veel tijd en energie. Positieve resultaten zijn jammer genoeg niet altijd gegarandeerd. Ik hoop u daarom dan ook als bondgenoten te mogen beschouwen, ook in mijn relatie met de federale overheid. Ik wil vragen dat iedereen terzake zijn verantwoordelijkheid zou nemen tegenover zijn eigen partij en federale vertegenwoordigers.

De voorzitter: De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. De vraag is dus of de wet moet

worden aangepast, of de uitvoeringsbesluiten. Ik ben geen jurist, maar het lijkt me dat in die scherpe analyse eigenlijk ook een aanpassing van de wet wordt gevraagd. Als de overheid dit echter kan oplossen door de wet te behouden, maar nieuwe uitvoeringsbesluiten en KB's te maken, dan zou dat misschien beter kunnen zijn. Dat laat ik over aan de Kamerleden die daarmee bezig zijn geweest, en de mensen die dat beter kennen dan ik. Ik vroeg me echter af of het niet veeleer de wet op zich was die moest worden aangepast. Daarom heb ik die vraag ook zo scherp gesteld.

Ik geloof u en wil dat zeker nog eens goed bekijken. U stelt dat het de uitvoeringsbesluiten zijn die maken dat de zaken verkeerd lopen. Ik kan me daarin vinden. Het zou misschien goed zijn, mochten we kunnen beschikken over het rapport dat u met minister Vervotte hebt laten opstellen, zodat we kunnen bekijken wat de belangrijkste aanbevelingen terzake zijn.

Ik weet dat we u nu gebruiken als een soort lobbyist ten behoeve van het vrijwilligerswerk, maar dat is het enige wat wij van hieruit kunnen doen. Wij hebben het voordeel ten aanzien van federale collega's dat we dit vanuit een andere invalshoek bekijken. Zij bekijken dit vaak heel technisch-juridisch, vanuit de context van de arbeidswetgeving, met alle gevolgen van dien. Mevrouw Poleyn wees er al op. Ik hoop dat u dit gedaan kunt krijgen. Als we er op de ene of andere manier voor kunnen zorgen dat dit signaal wordt versterkt, zullen we dat graag doen.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. U gaat terecht uit van een aantal premissen waaraan u dit zult toetsen alvorens u zich akkoord zult verklaren. Dit wordt natuurlijk echter federaal beslist.

Ik heb u vooral graag horen zeggen dat er een intensieve dialoog moet zijn met de betrokken actoren. Daaraan schort het vaak. Op het einde van uw betoog hebt u de zeer recente dossiers opgesomd waarin federale beslissingen zijn gevallen, die echter een heel groot administratief effect hebben op het Vlaamse beleid en de Vlaamse verenigingen. Daar is structureel toch iets mis. Vlaanderen heeft een cultuur van inspraak via adviesraden. Ik weet dat er federaal een Hoge Raad voor de Vrijwilligers is opgericht. Ik kan echter niet goed inschatten hoe die samenstelling is gebeurd en hoe zwaar dat advies heeft gewogen. Er

schort dus iets. Ik wil er dus op aandringen dat u dit naar aanleiding van interministeriële conferenties of contacten ruimer zou aankaarten, opdat we binnenkort niet alweer een dossier voorgeschoteld zouden krijgen dat hetzelfde probleem als grondslag heeft.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over een structurele financiering voor interculturele projecten zoals de Roma in Antwerpen

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik voel me wat onwennig omdat ik geen vast lid van deze commissie ben. Het is zelfs de eerste keer dat ik hier het woord mag nemen.

Als buurtbewoner ben ik rechtstreeks betrokken bij de problematiek die ik hier wil aankaarten. Ik woon op de grens tussen Antwerpen-Noord en Borgerhout, in een wijk die wel eens de Antwerpse Bronx wordt genoemd. In die wijk manifesteren alle samenlevingsproblemen die de grootstedelijke problematiek met zich meebrengt, zich in al hun facetten. Het gaat hier om leegstand, verkrotting, culturele spanningen en dergelijke.

Toch gebeuren ook in dergelijke wijken soms wonderen. De Roma lijkt me zo'n wonder. De Roma is een initiatief dat niet enkel het interculturele leven en het gemeenschapsleven in Borgerhout versterkt. De Roma is tegelijkertijd een verwaarloosd pand met een enorme architectonische en cultureel-historische waarde dat tot een cultuurtempel met een bovenlokale uitstraling is gerenoveerd.

We hebben het daarnet al uitvoerig over het vrijwilligerswerk gehad. De Roma draait grotendeels op vrijwilligers. Ondertussen zijn al meer dan 300 mensen actief in de werking van De Roma en in de verdere uitbouw van het complex. De Roma draait vooral op de onbaatzuchtige inzet van de mensen die hier hun vrije tijd aan willen besteden.

Dit betekent niet dat De Roma geen geld van de verschillende betrokken overheden krijgt. De Roma tapt zelfs uit verschillende vaatjes. Het gaat echter steeds

om ad-hocsteun. Deze steun is tijdelijk en niet structureel. De Roma moet, om aanvullende financiering te vinden, zelfs een beroep doen op giften uit de wereld, iets wat overigens aardig lijkt te lukken.

De werking van De Roma is laagdrempelig, sociaal, intercultureel en op een breed publiek gericht. De werking is gebaseerd op de samenwerking met de levende krachten in de directe omgeving, gaande van het plaatselijke verenigingsleven tot de scholen in de wijk.

Ondanks het zichtbare succes inzake de renovatie van het pand, de gemeenschapsopbouw en de duizenden bezoekers lokkende culturele programmering, heeft De Roma geen uitzicht op een structurele subsidiëring voor de eigen werking en programmering. Bovendien legt de historische schuldenlast, die meer dan 150.000 euro bedraagt, een ernstige hypotheek op de toekomst van De Roma.

Wat subsidies betreft, valt de werking van De Roma tussen verschillende stoelen. De Roma is geen kunstencentrum, maar ook geen puur muziekcentrum. Een cultuurbeleid dat middelen veil heeft voor populaire cultuuruitingen die reeds steun van de muziekindustrie en aandacht van de massamedia krijgen, zou ook aandacht moeten schenken aan cultuuruitingen die vanuit de lokale gemeenschap vertrekken en die de dialoog binnen die lokale gemeenschap op een ernstige manier versterken. Wat de stedelijke ontwikkeling, de samenlevingsopbouw en dergelijke betreft, biedt De Roma alvast een maatschappelijke meerwaarde.

Mijnheer de minister, erkent u het belang van unieke culturele centra, zoals De Roma, die vertrekkend uit de plaatselijke gemeenschap muziek, film, dans, ontmoeting, buurtwerk, beroepsopleidingen, vrijwilligerswerk enzovoort combineren? Bent u zich bewust van het ontbreken van elk perspectief op een structurele subsidiëring van de werking en de programmering van dergelijke culturele centra? Bent u zich, meer specifiek, bewust van de penibele financiële situatie waarin De Roma zich bevindt? Hebt u al stappen gezet om voor een structurele subsidiëring van dergelijke activiteiten in het algemeen en van De Roma in het bijzonder te zorgen?

De voorzitter: De heer Vanackere heeft het woord.

De heer Steven Vanackere: Mijnheer de voorzitter, ik wil deze vraag om uitleg aanwenden om nog eens te

benadrukken dat het kerntakendebat over de verantwoordelijkheden van de lokale besturen en van de Vlaamse Gemeenschap geen academische, theoretische discussie is. We moeten deze discussie dringend beëindigen. Indien we er niet in slagen de nodige politieke conclusies te trekken, zullen we regelmatig met dergelijke vragen en verzuchtingen worden geconfronteerd. In feite kunnen deze vragen enkel worden beantwoord indien we, vanuit het kerntakendebat, een politiek kader kunnen schetsen.

De voorzitter: De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen: Mijnheer de voorzitter, ik onderschrijf de vraag om uitleg van de heer Martens. De opmerking van de heer Vanackere is bijna een antwoord op deze vraag om uitleg.

Buitenbeentjes in de culturele sector dreigen altijd tussen twee stoelen te vallen. Zelfs met het Kunstendecreet en met een ruime interpretatie van een aantal andere decreten, blijft De Roma zich in een unieke positie bevinden. De Roma vult een aantal opdrachten op een unieke wijze in. De Roma gaat van kunst met een grote K tot vrijwilligerswerk. De Roma bevindt zich in een unieke positie en bevindt zich op een unieke plaats. De ligging van De Roma tilt de werking van dit initiatief op zich al naar een hoger niveau. Dit is niet enkel een Antwerps gebeuren. Het gaat hier om een experiment op grote schaal dat hopelijk ook op andere plaatsen zal worden gevoerd.

De werking van De Roma bewijst wat een aantal kunstenaars hebben gezegd. Kunst kan wel degelijk de wereld redden. Kunstenaars werpen een dam op tegen verzuring en tegen extreem-rechts. In die zin behoort de ondersteuning van De Roma tot de opdrachten van de Vlaamse Gemeenschap. We mogen niet uit het oog verliezen dat De Roma al bestaat. De vereniging is er. Ze levert uniek werk. Ze heeft een bepaalde plaats veroverd. De Roma verdient meer dan enkel de aandacht van het stadsbestuur. De Roma moet aandacht en bijgevolg ook centen van de Vlaamse Gemeenschap krijgen.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, ik zal op het einde van mijn antwoord dezelfde conclusie trekken als de vorige spreker. Ik zal evenwel eerst de vragen van de heer Martens behandelen.

De verschillende vormen van ondersteuning die de Vlaamse Gemeenschap en ikzelf de voorbije jaren aan dit ronduit schitterend initiatief hebben verleend, vormen het beste en meest juiste antwoord op de vraag in welke mate ik belang aan plekken als De Roma hecht.

– *De heer Steven Vanackere treedt als waarnemend voorzitter op.*

Zoals de heer Martens in zijn inleiding heeft verklaard, mogen we het specifieke verhaal van de wederopstanding en de organische groei in Borgerhout van De Roma niet uit het oog verliezen.

De renovatie van dit merkwaardig pand kon van bij de aanvang op middelen van het Fonds Culturele Infrastructuur en van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling rekenen. Ik heb in 2005 334.000 euro aan middelen van het FoCI vrijgemaakt. In 2003 is de beslissing genomen om 150.000 euro aan middelen van het EFRO vrijgemaakt. Samen met het bedrag van 150.000 euro dat de Europese overheid heeft bijgelegd, gaat het, gespreid over de laatste drie jaar, om 300.000 euro aan Europese subsidies.

Met betrekking tot de werkingsmiddelen heb ik De Roma, waar mogelijk, optimaal subsidies verstrekt. Ik wil hier beklemtonen dat ik hiermee tegen de negatieve adviezen ben ingegaan. In 2005 heb ik hiervoor op basis van het Participatiereglement 100.000 euro vrijgemaakt. Dit reglement is het enige middel waarover ik beschik om dit lokale initiatief te subsidiëren. Vorige week dinsdag zijn de inschrijvingen voor 2006 afgesloten. Ik zal op korte termijn zicht krijgen op de omvang van de aanvraagdossiers en op de bedragen voor 2006. De Roma heeft alvast een dossier ingediend. Ik zal dit dossier met de nodige aandacht bekijken en vervolgens een beslissing nemen.

Zoals u terecht opmerkt, is De Roma geen kunstencentrum, noch een muziekclub, noch een concertorganisatie. Om een organisatie structureel te kunnen subsidiëren op basis van een decreet, moet die organisatie er eerst en vooral voor zorgen dat ze aan de voorwaarden van dat decreet voldoet. De insinuatie dat er daar blijkbaar geen aandacht voor is, moet dus worden gerelativeerd. Voorbeelden zoals De Pianofabriek in hartje Brussel bewijzen het tegendeel. Er zijn overigens wel meer voorbeelden te geven.

Als een structurele ondersteuning mogelijk was, heb ik trouwens alles in het werk gesteld om dat moge-

lijk te maken. Ik denk dan natuurlijk aan het kunstencentrum Rataplan. Toen ik minister werd, kreeg Rataplan niets. Rataplan is ondergebracht in de nieuwe categorie ‘sociaal-artistieke werking’. Nadien is Rataplan als kunstencentrum structureel erkend. Hoewel men dat meestal niet graag hoort, moet men beseffen dat Rataplan de facto met De Roma is gelieerd. Ik weet natuurlijk ook dat De Roma een grotere actieradius heeft dan de werking van Rataplan, maar hoe dan ook: de communicatie gebeurt gezamenlijk en de inspanningen worden gebundeld. Ik vind dat niet erg; het is zelfs goed. Voor de buitenwacht maakt het niet veel uit welk initiatief door welke organisatie wordt genomen.

Ik heb Rataplan altijd gesteund. Sinds 2002 krijgt Rataplan jaarlijks als sociaal-artistiek project 220.000 euro, in 2004 zelfs 236.000 euro, en vanaf dit jaar structureel op het Kunstendecreet 400.000 euro jaarlijks. Daarmee hoort Rataplan in het rijtje van de middelgrote centra thuis. Het feit dat deze ‘nieuwkomer’ direct voor 4 jaar is gesubsidieerd, toont eens te meer aan dat ik in deze organisatie vertrouwen heb. Er zijn er niet veel die als ‘nieuwkomer’ onmiddellijk een subsidie voor vier jaar krijgen. Men doet dus de waarheid geweld aan als men stelt dat de Vlaamse Gemeenschap geen aandacht heeft voor deze bijzondere plek. Ik erken met grote nadruk het belang en de noodzaak van zulke unieke culturele centra. Tezelfdertijd hebt u zelf aangegeven dat de oplossing in eerste instantie moet worden gezocht in het lokale cultuurbeleid.

Is de minister zich bewust van het feit dat elk perspectief op structurele subsidiëring van de werking en programmatie van dergelijke culturele centra ontbreekt? Het is een retorische vraag. Ik zie niet in waarom De Roma niet kan worden behandeld als een relevante speler in het netwerk van culturele en gemeenschapscentra van Antwerpen. Ik wil daarbij uitdrukkelijk verwijzen naar het convenant tussen de Vlaamse Gemeenschap en de stad Antwerpen met betrekking tot de cultuurcentra, dat op 1 januari 2002 in werking trad. In artikel 4 staat er dat ‘de stad een evenwichtig gespreid netwerk van cultuurcentra in de stad organiseert, uitgaande van de vijf cultuurcentra en de twee ontmoetingscentra, met de aanwezige infrastructuur, waarover de stad bij de ondertekening van het convenant beschikt. In het beleidsplan, zoals bepaald in artikel 8, wordt beschreven hoe een gefaseerde uitbreiding wordt gerealiseerd.’

Wie de overeenkomst doorneemt, zal merken dat De Roma echt thuishoort in dit netwerk. De Roma is een

goed voorbeeld van een op lokaal vlak ontwikkeld dynamisch project dat voortdurend moet worden bijgestuurd en bijgeschaafd. De overeenkomst geldt in principe voor zes jaar, maar kan op elk moment worden herzien op gemotiveerde vraag van een van beide partijen. Ook de gemeenteraad kan het beleidsplan bijsturen. Er zijn met andere woorden voldoende mogelijkheden om in te spelen op een gewijzigde situatie van het lokale culturele landschap.

Het stadsbestuur heeft daarop overigens geanticipeerd met de opdracht die het in januari 2005 aan Cultuur Lokaal gaf om een begeleidende denkoefening te maken over de bijsturing van de werking van de cultuur- en ontmoetingscentra van de stad. Cultuur Lokaal moest daarbij een traject met de cultuurfunctionarissen van deze centra begeleiden. Dat traject moest uitmonden in gedragen krachtlijnen voor de werking voor de jaren 2006-2012, volgens het motto ‘gedurfd en niet binnen dezelfde paden!’. Die krachtlijnen moesten de basis vormen van het nieuwe beleidsplan voor de cultuurcentra voor de periode 2007-2013, en de aanzet zijn voor de aanpassing van het convenant met de Vlaamse overheid. Het document ‘Cultuurcentrum Antwerpen. Krachtlijnen voor de toekomst’ is in de herfst van 2005 overgemaakt aan het stadsbestuur.

Het zou vanzelfsprekend te ver leiden dit document hier toe te lichten. Het doel is op termijn een centraal aangestuurd cultuurcentrum te bekomen. De Roma wordt vaak in het verhaal vermeld en aangehaald als een actor die betrokken moet worden bij dit proces. De aanbevelingen die focussen op de interculturele gemeenschapsvorming, de initiatieven die van onderuit moeten groeien, ‘Cultuur voor Iedereen’ en de herschikking van budgetten en personeel en dergelijke zijn bijna geschreven alsof het om het profiel en de missie van De Roma gaat. De diverse actoren beschikken met dit document over voldoende materiaal om de discussie en het overleg op een fundamentele manier aan te pakken.

Heeft de minister al stappen ondernomen om te zorgen voor een structurele subsidiëring van dergelijke activiteiten en van De Roma in het bijzonder? Ik heb aangetoond dat er een structurele subsidiëring voor de werking van De Roma bestaat. Enkele dagen geleden heeft mijn administratie uitgebreid overlegd met een delegatie van de stad Antwerpen over de mogelijke scenario’s van bijsturing van het beleid van de culturele centra. De mensen van De Roma zijn al vaker ontvangen door mijn medewerkers en zelf heb ik overigens de beste contacten met hun ver-

tegenwoordigers. We zijn het er allemaal over eens dat De Roma een merkwaardig en lovenswaardig verhaal aan het schrijven is dat moet kunnen rekenen op steun van alle overheden. Ik zal niet nalaten waar mogelijk die steun te verdedigen en verder met de lokale actoren actief mee te denken over een zo optimaal mogelijk oplossing voor het werkveld van de culturele centra in het algemeen en van De Roma in het bijzonder.

Ik vat samen en besluit. Tot op heden is elke aanvraag voor steun positief beantwoord, niettegenstaande de negatieve adviezen. Ik ben van oordeel dat nog meer subsidies voor investeringen verantwoord zijn. De dossiers met betrekking tot participatie zijn volgens mij ook verantwoord. Wat de structurele werking betreft, wil ik benadrukken dat we jaarlijks 900.000 euro geven, louter en alleen in het kader van de werking van de cultuurcentra van de stad Antwerpen. Als een element ervan levendig en dynamisch is, dan is het wel De Roma. Daarmee heb ik natuurlijk ook iets over de andere gezegd, maar dat moet dan maar. Wat mij betreft, is het belangrijk dat in het vernieuwde convenant de structurele ondersteuning van De Roma een essentieel onderdeel wordt. Ook die 900.000 euro die we geven, is structureel. Dat geld moet door de stad Antwerpen op een goede manier worden ingezet in het kader van het convenant. Zo nodig zullen we dat eenzijdig herzien.

Naast de 150.000 euro van de Vlaamse Gemeenschap -die wordt gekoppeld aan de 150.000 euro van Europa, en die bestemd was voor verbouwingen en uit het FoCI komt- heb ik nog 334.000 euro bijgelegd uit het FoCI, het Fonds voor Culturele Infrastructuur. Daarnaast hebben we vorig jaar 100.000 euro vrijgemaakt van de Lottomiddelen, eigenlijk van het participatiereglement want het zijn al lang geen Lottomiddelen meer. Dat dossier bekijk ik een van de volgende dagen ook voor 2006.

Ik ben blij dat ik hiermee wat helderheid heb kunnen brengen.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. De Roma kan, als ik u goed begrijp, dus blijven rekenen op middelen van de Vlaamse Gemeenschap via het participatiereglement. Dat is uiteraard goed nieuws. Voor het overige moet De Roma een meer prominente plaats krijgen in het netwerk van stedelijke cultuurcentra

en gemeenschapscentra. Er is dus een soort injunctierecht vastgelegd in het convenant dat momenteel is afgesloten tussen de Vlaamse Gemeenschap en de stad Antwerpen over de cultuurcentra. U zult daar ook gebruik van maken om het beleidsplan te laten bijsturen, zodat De Roma in dat kader een meer structurele financiering kan krijgen.

U hebt ook verwezen naar de erkenning van Rataplan als kunstencentrum en de structurele samenwerking met De Roma. Ik zou dat niet overdrijven. Het is weliswaar inderdaad zo dat de programmatie in dezelfde boekjes terecht komt. Dat zal trouwens ook gebeuren met die van het filmhuis Klappeï. Het is goed dat zulke culturele activiteiten hun marketing en programmatie bundelen en zo meer overzichtelijk maken. Het zou echter een brug te ver zijn daaruit af te leiden dat er een soort kruissubsidie zou kunnen bestaan aan De Roma met de middelen die Rataplan door zijn erkenning als kunstencentrum krijgt. Ik meende dat tussen de regels van uw antwoord te horen, maar dat kan niet de bedoeling zijn.

Minister Bert Anciaux: Dat is niet de bedoeling van mijn antwoord. De Roma is ontstaan vanuit initiatieven. Het is niet mijn bedoeling dat de middelen van Rataplan kunnen worden aangewend voor De Roma. Ze zijn er voor Rataplan zelf. Wel zijn ze met elkaar verbonden, en dat vind ik ook niet erg.

De heer Bart Martens: Ik kijk met veel belangstelling uit naar het nieuwe beleidsplan dat op stedelijk niveau voor de culturele centra zal worden uitgetekend, en naar de plaats die De Roma daarin zal krijgen. Wel vraag ik me af of met al die ondersteuningsmogelijkheden komaf kan worden gemaakt met de historische schuldenlast. Eigenlijk zou daarover de spons moeten worden geveegd, want nu hangt die als een molensteen rond de nek van De Roma.

Ik begrijp dat nieuwe ondersteuning, bijvoorbeeld vanuit het participatiereglement, wellicht bedoeld zal zijn voor nieuwe initiatieven. Ze kunnen dan ook moeilijk aangewend worden voor het uitzuiveren van de historische schulden. Daarom zou ik ook daar aandacht voor willen vragen. Het is belangrijk dat het passief kan worden weggewerkt, zodat ze met een schone lei kunnen beginnen in het kader van een nieuw beleidsplan, waarin een belangrijke rol voor De Roma in de toekomst is weggelegd. Het passief moet op een of andere manier worden weggewerkt, zodat De Roma in dat nieuwe beleidsplan zijn rol ten volle kan opnemen.

De voorzitter: De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen: Mijnheer de minister, u hebt al het mogelijke gedaan om dit initiatief te steunen binnen de gegeven marges. U hebt dat gedaan tegen bepaalde adviezen in. Het mag eens erkend worden dat dat een goede zaak is.

De heer Martens stelde duidelijk dat er een structurele oplossing moet komen voor de historische schulden en voor de plaats van De Roma in het Antwerpse cultuurlandschap. Daarmee wordt evenwel het landschap van de cultuurcentra in Antwerpen voor een groot stuk hertekend. Het is bijna zoals met het ontstaan van de kunstencentra in de jaren zeventig en tachtig, waardoor ook een nieuw systeem ontstond naast de toenmalige kunsthuizen en cultuurcentra. Eigenlijk ontstaat er een soort vierde weg, heel typisch voor dat soort wijken, met initiatieven die steunen op vrijwilligers en heel multicultureel zijn. Ze zijn anders dan de enkele cultuurcentra in Antwerpen die ik ken, bijvoorbeeld dat in Berchem.

Om dit nieuwe daarin te doen passen, zult u ofwel de werking van al die anderen moeten hertekenen, ofwel De Roma een structurele plaats moeten geven, zodat ze kunnen blijven doen wat ze vandaag doen. Dit opent een discussie over de functie van cultuurcentra in stedelijke weefsels. Ik wil die discussie nu niet openen, maar enkel opmerken dat het convenant een beetje een oplossing biedt, waarmee u evenwel moet opletten niet de werking van al de andere op een hoopje te gooien, want dan zouden er voor niets nog oplossingen komen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
